

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-372

30.4.2024

Gjensidige Forsikring ASA

Næringsliv

Foretaket ansvarlig for feil ansvarsdekning? – fal. § 1B-1.

Sikrede, et bilverksted, overtok virksomheten til et annet bilverksted. I forbindelse med virksomhetsoverdragelsen tok sikrede kontakt med foretaket angående forsikringene. Sikrede tegnet diverse forsikringer, herunder en ansvarsforsikring. Foretaket oppfattet det slik at sikrede nå bare skulle drive med salg av dekk og felg, samt montering, og endret derfor ansvarsforsikringen til "bilgummiverksted". Sikrede hadde imidlertid ikke endret sin virksomhet. Noen måneder senere meldte sikrede inn en skade på en registerreim under ansvarsforsikringen. Foretaket avviste kravet fordi skaden falt utenfor ansvarsforsikringens dekningsområde. Sikrede mente imidlertid at foretaket måtte dekke skaden ettersom de hadde fått feil ansvarsforsikring. Ifølge sikrede hadde de aldri opplyst til foretaket at virksomhetstypen skulle endres. Foretaket var uenig og anførte at sikrede ved tegning hadde opplyst at de kun skulle drive med dekk og felg, samt at sikrede hadde en selvstendig plikt til å lese forsikringsdokumentene og reklamere dersom forsikringsavtalen ikke dekket sikredes behov. Nemnda kom til at det ikke kunne legges til grunn at sikrede hadde fått feil ansvarsforsikring ut fra det dekningsbehovet som ble presentert ved tegning. Nemnda viste videre til at foretakets rådgivningsplikt uansett måtte ses i sammenheng med den informasjonen sikrede fikk gjennom forsikringsbeviset.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på motorvogn.

Sikrede har ansvarsforsikring som omfatter "[e]rstatningsansvar for skade på tredjepersons ting når":

[...]

Skaden har skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset.

[...]

Forsikringsbeviset angir sikredes virksomhet som "bilgummiverksted".

Sikrede tok kontakt med foretaket i desember 2022 angående overføring av forsikringer fra verksted A til sikrede. A skulle avvikles ved årsskiftet. Kunderådgiveren notere følgende i foretakets interne logg etter kontakten med sikrede:

[A] blir 01/0123 [sikrede]. De ønsker å overføre de forsikringene som ligger på A over til [sikrede]. Jeg har justert ansvarsforsikringen med korrekt virksomhet. Trenger dere å godkjenne eiendelene og eiendeler tilhørende anre? De skal kun drive med salg av dekk og felg, samt montering. De har også dekkhotell. Her har jeg lagt inn ea til kundene (de har ca 350 dekksett på dekkhotellet). [...]

På bakgrunn av samtalen sendte kunderådgiveren tilbud om forsikringer til sikrede. Sikrede fikk bl.a. tilbud om å tegne en ansvarsforsikring for "bilgummiverksted". I e-posten hvor tilbudet var vedlagt skrev kunderådgiveren følgende:

Viser til telefonsamtale 23/12/22, vedlagt finner du tilbud på forsikringene som "overføres" og korrigeres som dere hadde på [A]. Samt behandlingsgaranti som dere ikke har hatt tidligere.

Sikrede svarte:

Ser yrkesforsikringen var på kum fire personer, vi må ha dekning på alle fem.

Sikrede sendte videre samme dag følgende e-post til foretaket:

Dette ser greit ut , men finner ikke tilgang på mitt f.nr og person nr på gjensidige.no Kan dere legge dette inn her og vi ønsker månedlig betaling , vi ligger allerede registrert i ELMA (EHF) ønsker faktura inn i dette formatet

Hører fra Dere

Samtidig som vi overtar forsikringene fra 01.01.2023 regner eg med dere sletter tilsvarende forsikringer i [virksomhet C] og [A] slik vi ikke ligger dobbel forsikret

Sikrede tegnet flere forsikringer i foretaket. Forsikringene til A ble sagt opp.

Sikrede meldte i 2024 inn ansvar for motorhavari for en bobil etter at verkstedet hadde skiftet registerrem.

Foretaket avsto kravet og viste til at sikredes ansvarsforsikring gjaldt for "bilgummiverksted", som dekket rettslig erstatningsansvar ved montering av dekk og felg på bil.

Sikrede klaget på foretakets vurdering og anførte at foretaket var ansvarlig for skaden fordi sikrede hadde fått feil ansvarsforsikring av foretaket. Forsikringene var overført i forbindelse med virksomhetsoverdragelse. Sikrede hadde ikke på noe tidspunkt opplyst til foretaket at det skulle være endring i virksomheten som selskapet utøvde. Foretaket hadde heller aldri informert sikrede om endring i virksomhetstypen for ansvarsforsikringen.

Sikrede krever at ansvaret for skade på motorvognen er omfattet av ansvarsforsikringen. Sikrede har ikke på noe tidspunkt opplyst til foretaket at de har endret virksomhetstype, men tvert om opplyst at virksomheten til A som sådan skal overføres til sikrede uten endring av virksomhetens karakter. Sikrede viser til flere forhold som underbygger at de ikke har informert foretaket om at de kun skal drive med dekk og felg.

Sikrede avviser også at de hadde plikt til å gi beskjed om at dekningen var feil. Endringen i dekningen fremstår ikke som veldig synlig og gir ikke sikrede grunn til å gjøre innsigelser sett i lys av konteksten til tegningen. Endringen til "bilgummiverksted" er inntatt på s. 23 i tilbudet. Uttrykket "bilgummiverksted" har ikke næringskode i foretaksregisteret. Det dreier seg om en minimal endring på én av 54 tilbudssider. Foretaket har heller ikke kommentert endringen i oversendelsesmailen eller på andre måter kommunisert endringen til sikrede, jf. HR-2023-1796-A avsnitt 49 og følgende.

Sikrede bestrider at de burde ha reagert på at prisen på forsikringen var betydelig lavere enn det A betalte. Det nye forsikringstilbudet var ekskludert et varelager til en verdi av kr to millioner og tre biler.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikredes ansvarsforsikring etter forsikringsbeviset gjelder for "bilgummiverksted". Skaden er en motorskade og dekkes derfor ikke av sikredes ansvarsforsikring.

Foretaket avviser også krav på erstatning som følge av at foretaket har gitt tilbud om feil forsikring. Sikrede opplyste ved tegning at de kun skulle drive med dekk og felg. Dette underbygges av loggen til forsikringsrådgiveren. Forsikringsrådgiveren skrev også at forsikringene "overføres og korrigeres" i tilbudet til sikrede.

Foretaket anfører også at sikrede har gått gjennom forsikringstilbudet og akseptert det. Det vises til at sikrede kommenterte at yrkesforsikringen ikke dekket alle de ansatte. Sikrede sa også at "[d]ette ser greit ut" etter at de mottok tilbudet. Ifølge foretaket tyder e-postene på at sikrede har gått gjennom forsikringstilbudet og akseptert det.

Foretaket anfører videre at sikrede burde ha skjønnt at ansvarsforsikringen var endret, da prisen ble kraftig redusert fra kr 22 180 til kr 3 671 i det nye ansvarstilbudet. Prisendringen indikerer klart at ansvarsforsikringen var korrigeret.

Under enhver omstendighet anfører foretaket at sikrede har en selvstendig plikt til å lese forsikringsdokumentene som oversendes og reklamere dersom forsikringsavtalen ikke dekker sikredes behov.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for motorskade under sikredes ansvarsforsikring.

Sikredes ansvarsforsikring omfatter "[e]rstatningsansvar for skade på tredjepersons ting når"

Skaden har skjedd under utøvelse av den virksomhet som er angitt i forsikringsbeviset.

Forsikringsbeviset angir sikredes virksomhet som "bilgummiverksted". Partene er enige om at "bilgummiverksted" refererer til montering av dekk og felger på bil, og at arbeid knyttet til motor dermed faller utenfor virksomheten som "bilgummiverksted". Skaden er derfor ikke omfattet av forsikringsvilkårene.

Sikrede anfører at foretaket er erstatningsansvarlig fordi foretaket har tilbudt feil ansvarsforsikring ut fra dekningsbehovet som ble presentert ved tegning.

Sikrede tegnet ansvarsforsikringen i desember 2022. Fal. § 1B-1 første ledd angir at "[t]ilbud og anbefalinger skal være i samsvar med kundens krav og behov". Videre fastsetter fal. § 21-1 at foretaket har bevisbyrden for at foretaket har oppfylt sine plikter etter loven.

Det er begrenset med informasjon om hva som ble sagt mellom partene ved tegning av forsikringene. En stor del av kommunikasjonen skjedde over telefon, og partene er uenige om hva som ble sagt. Sikrede anfører at de aldri opplyste til foretaket at de kun skulle drive med dekk og felg. Derimot mener sikrede at de opplyste til foretaket at det var tale om en virksomhetsoverdragelse, noe som tilsa at ansvarsforsikringen skulle ha samme innhold som tidligere.

Foretaket anfører derimot at sikrede opplyste at virksomheten ville endres til at de nå kun skulle drive med dekk og felg. Foretaket viser til notat fra kunderådgiveren som hadde kontakt med sikrede:

[A] blir 01/0123 [sikrede]. De ønsker å overføre de forsikringene som ligger på [A] over til [sikrede]. Jeg har justert ansvarsforsikringen med korrekt virksomhet. Trenger dere å godkjenne eiendelene og eiendeler tilhørende anre? De skal kun drive med salg av dekk og felg, samt montering. De har også dekkhotell. Her har jeg lagt inn ea til kundene (de har ca 350 dekksett på dekkhotellet).

Det er ikke lagt ved noen opptak fra telefonsamtalene mellom partene. Det er derfor uklart for nemnda hva partene avtalte angående type virksomhet under ansvarsforsikringen. Man kan imidlertid ikke legge til grunn at foretaket på eget initiativ endrer forsikringen til en mer begrenset virksomhet med lavere premie, jf. for så vidt FinKN 2016-486. Foretakets interne logg tilsier også at sikrede har opplyst at de kun skal drive med dekk og felg. Nemnda kan derfor ikke legge til grunn at sikrede har fått feil ansvarsforsikring ut fra det dekningsbehovet som ble presentert ved tegning.

Foretakets rådgivningsplikt må uansett sees i sammenheng med den informasjonen sikrede får gjennom forsikringsbeviset, som gir skriftlig informasjon om den forsikringsavtalen sikrede har inngått. Det følger av fast nemndspraksis at sikrede har plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere om det ikke stemmer med vedkommendes dekningsbehov, jf. bl.a. FinKN 2020-525 og FinKN 2021-134. Nemnda viser her også til NOU 1983:56 s. 53:

Det kan imidlertid tenkes at det oppstår en misforståelse, at agenten gjør en feil under utfyllingen, eller at feilen oppstår under den videre behandling av dokumentene i selskapet. Forsikringstakeren må ha plikt til å lese nøye gjennom tilsagnet, og si fra dersom han mener at det ikke stemmer med det som er avtalt. Selv om bestemmelsen ikke inneholder noen uttrykkelig reklamasjonsregel, må det følge av vanlige avtalerettslige prinsipper at forsikringstakeren innen rimelige grenser blir bundet av ordlyden i forsikringstilsagnet dersom han ikke reklamerer uten ugrunnet opphold.

Begrunnelsen for dette er at sikrede vet hva slags avtale han ønsker å inngå, mens det kan være vanskelig for foretaket å oppdage at avtalen er basert på en misforståelse eller feil under avtaleinngåelsen. Det er vanskelig for foretaket å fange opp at avtalen ikke tilfredsstillende sikredes dekningsbehov dersom sikrede selv ikke reklamerer på forholdet, jf. FinKN 2020-525.

Sikrede avviser at de hadde plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere på endringen og anfører at endringen til "bilgummiverksted" ikke fremstod som særlig synlig. Det vises til at endringen er inntatt på s. 23 i tilbudet. Videre finnes det ingen næringskode for "bilgummiverksted" i foretaksregisteret.

Det aktuelle forsikringsbeviset er langt mer enn et forsikringsbevis slik dette er regulert i fal. § 3-1 fordi det i tillegg til avtalens individuelle kjennetegn også inneholder vilkårene. Sikredes plikt til å lese forsikringsbeviset kan derfor ikke gjelde hele forsikringsbeviset slik det her er lagt opp, og foretakets opplegg gjør det også vanskelig for sikrede å skille ut hva som er den individuelle informasjonen som han evt. skal ha en reklamasjonsplikt i forhold til. Det må likevel kunne forventes at sikrede sjekker s. 1 som angir hva som er forsikret, forsikringssted, forsikringssum og egenandel og s. 2 som angir oversikt over de forsikringene som omfattes. På s. 2 gis en innholdsfortegnelse over deknningene, og den første siden som omhandler ansvarsforsikring angir forsikret virksomhet, hva slags ansvar, forsikringssum og egenandel. Dette utgjør den individuelle avtalen om ansvarsforsikring og det som normalt skal fremgå av forsikringsbeviset. Selv om sikrede her måtte bla noen sider frem i beviset må det forventes at en profesjonell forsikringstaker orienterer seg i vilkårene og undersøker om hovedtrekkene i deknningen, forsikringssum og egenandel er oppført slik man forventer. Selv om nemnda mener opplegget med å samle forsikringsbevis og vilkår i et dokument kan fremstå som forvirrende, var det ikke mer uoversiktlig her enn at sikrede relativt enkelt kunne sjekke de sentrale opplysningene.

Nemnda peker også på at premien for ansvarsforsikringen ble redusert fra kr 22 180 til kr 3 671. Dette fremgår både på s. 3 i forsikringsbeviset og på s. 23. Reduksjonen utgjør en betydelig forskjell og burde indikert for sikrede at deknningen var endret. Sikrede bestrider at de burde ha reagert på at prisen på forsikringen var betydelig lavere enn det A betalte fordi de hadde ekskludert et varelager til en verdi av kr to millioner og tre biler. Men dette gjelder objekter omfattet av tingsforsikringen og har ikke betydning for omfanget av ansvarsforsikringen.

Sikrede avviser også at de hadde plikt til å lese forsikringsbeviset og reklamere fordi foretaket ikke kommuniserte endringen til sikrede. Det vises i denne sammenheng til HR-2023-1796-A avsnitt 49 følgende:

E-post 7. oktober 2019 fra P. til T.E. gjaldt fornyelse av forsikringene, og vedlagt e-posten var faktura, forsikringsbevis, sikkerhetsforskrifter og forsikringsvilkår. Det heter her: "Vennligst kontroller at opplysningene som fremkommer i polisen er korrekt. Vi ber om at vilkår og sikkerhetsforskrifter blir gjennomgått og tilpasset bedriftens internkontroll."

Slik jeg leser dette, er det mest nærliggende å forstå siste del av oppfordringen slik at denne gjelder vilkår og sikkerhetsforskrifter som forsikringstaker plikter å oppfylle, og som derfor bør implementeres i bedriftens systemer for internkontroll. Ut over slike vilkår og sikkerhetskrav er det kun bedt om at "opplysningene som fremkommer i polisen", kontrolleres. Det er noe uklart om "polisen" sikter til forsikringsbeviset eller forsikringsavtalen, og hva som utgjør "opplysningene". Den mest naturlige forståelsen er uansett at denne delen av oppfordringen gjelder opplysninger som Trevaren Eydehavn selv hadde kommet med. E-posten kan derfor ikke forstås som en oppfordring om å gjennomgå forsikringsvilkårene i sin helhet.

Sikrede viser til at de kun har mottatt en generell e-post fra foretaket, hvor foretaket angir at forsikringene "overføres" og "korrigeres". En korleksjon var naturlig ettersom man fjernet flere motorvogner og tegnet en behandlingsforsikring for samtlige ansatte. Sikrede viser til at det ikke var noe i oversendelsen som oppfordret dem til å gjennomgå vilkårene i detalj.

Dommen i HR-2023-1796-A gjaldt spørsmålet om profesjonsansvar for den megleren sikrede benyttet, og om sikredes erstatning kunne settes ned fordi sikrede ikke hadde satt seg inn i forsikringsvilkårene, jf. skl. § 5-1. Hensikten med å bruke forsikringsmegler er at megleren helt eller delvis overtar ansvaret for å sikre at sikrede tegner hensiktsmessige og nødvendige deknninger. Høyesterett påpekte i avsnitt 56 at oppdragsavtalen innebar "en rollefordeling mellom partene" og "[v]ed å inngå avtale med P. som forsikringsmegler hadde T.E. valgt å betale en profesjonell oppdragstaker for å utføre oppgaver som selskapet ellers måtte ha utført selv". På bakgrunn av denne rollefordelingen mellom sikrede og forsikringsmegleren, fastslo Høyesterett at "[s]om nevnt må situasjonen derfor skilles fra der en forsikringstaker kjøper forsikring direkte av forsikringsgiver" i avsnitt 57. Dommen fraviker derfor ikke utgangspunktet om at sikrede har plikt til å lese gjennom forsikringsbeviset og reklamere ved feil når sikrede kjøper forsikringen direkte fra foretaket.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Heike Kristine Bentsen (næringsrepresentant).